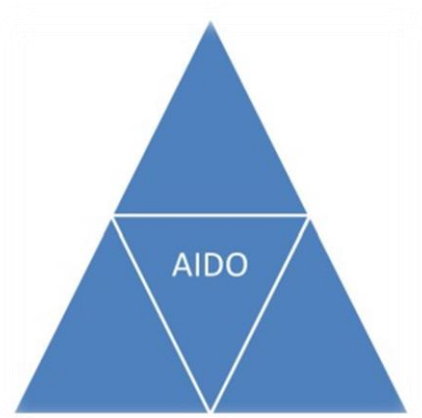

Handreiking Periodieke hotspot-monitor decentrale overheden

Colofon

Samenstelling

Uitgebracht in opdracht van Archief2020 onder verantwoordelijkheid van het project Archiefinnovatie Decentrale Overheden (AIDO) in samenwerking met het Nationaal Archief en met steun van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Tekst

Anthony van der Wulp, VHIC

Eindredactie

AIDO

Inhoud

1. Inleiding.....	5
2. De periodieke hotspot-monitor	7
3. Aan de slag	11
Fase 1. Inrichting van de monitor	11
Stap 1. Opzet hotspot-monitor.....	11
Stap 2. Samenwerking	13
Fase 2. Periodieke uitvoering	14
Stap 3. Research	14
Stap 4. Uitnodigen experts.....	14
Stap 5. Expertbijeenkomst	15
Stap 6. Voorbereiden besluitvorming	17
Stap 7. Vaststellen hotspots	18
Stap 8. Publicatie.....	19
Stap 9. Uitzonderen van vernietiging	19
Stap 10. Actualiseren	20
 Bijlage 1. Sjabloon inrichten periodieke hotspot-monitor	22
Bijlage 2. Sjabloon hotspotlijst	24
Bijlage 3. Stroomdiagram	25
Bijlage 4. Pilots en stuurgroep.....	26

1. Inleiding

Archieven hebben verschillende functies, onder andere als bron voor (toekomstig) historisch onderzoek. Daar waar het handelen van de overheid en de samenleving elkaar intens raken, is het vanuit het cultuur-historisch perspectief van belang om de neerslag van deze bijzondere gebeurtenissen veilig te stellen en te bewaren. Veel overheidsinformatie is in selectielijsten voor archiefbescheiden als te vernietigen gewaardeerd. Daarnaast wordt de neerslag van particuliere archiefvormers met betrekking tot deze gebeurtenissen in de regel niet geacquireerd (verworven). Door regelmatig een lijst van ‘hotspots’ vast te stellen wordt relevante cultuur-historische informatie veilig gesteld. Deze handreiking legt uit hoe dat op decentraal niveau aangepakt kan worden. Daarmee vormt deze handreiking een aanvulling op de handreiking ‘*Belangen in balans*’ van het Nationaal Archief, die zich richt op de rijksoverheid.¹

Voor wie is deze handreiking?

Deze handreiking is geschreven om gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen te ondersteunen bij het toepassen van de periodieke hotspot-monitor. Zij richt zich op informatieprofessionals die daar werkzaam zijn: informatieadviseurs, -architecten, ontwerpers, controllers, archivariissen en auditors. Indirecte doelgroepen zijn de bestuurders en managers die de verantwoordelijkheid dragen voor waardering, selectie en vernietiging en acquisitie van archiefbescheiden. Met hun draagvlak en daadwerkelijke steun zijn informatieadviseurs en archivariissen in staat invulling te geven aan de ambitie om te komen tot een archiefcollectie die het mogelijk maakt het verleden van overheid en samenleving beter te reconstrueren.

Praktijkvoorbeelden

Naast uitleg over het instrument bevat deze handreiking diverse praktijkvoorbeelden, waarmee ze een praktische insteek heeft. De voorbeelden zijn verzameld door de medewerking en inzet van de provincie Overijssel, Archief Eemland, Archief Delft, het Gemeentearchief Schiedam en het Hoogheemraadschap van Rijnland. De pilotervaringen zijn beperkt tot het opzetten en uitvoeren van de periodieke hotspot-monitor. Er is nog geen ervaring opgedaan met het uitzonderen van vernietiging of het acquireren van bescheiden op grond van vastgestelde hotspots.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden het doel, de achtergrond en het wettelijk kader van de periodieke hotspot-monitor toegelicht. In hoofdstuk 3 volgt een praktische beschrijving van de te nemen stappen bij het uitvoeren van de hotspot-monitor. Bijlage 1 bevat een sjabloon van een procesvoorstel voor het inrichten van de monitor, bijlage 2 een sjabloon voor het noteren van hotspots en bijlage 3 bevat een stroomdiagram van het proces voor het inrichten en uitvoeren van de periodieke hotspot-monitor.

¹ *Belangen in balans. Handreiking voor waardering en selectie van archiefbescheiden in een digitale tijd*, Nationaal Archief, Den Haag, maart 2015 (versie 1.0 voor departementen inclusief diensten en agentschappen).

Kleinere zorgdragers

Het geschetste ontwikkeltraject van de hotspot-monitor vraagt om een zekere inspanning. Kleinere gemeenten worden aangemoedigd om desgewenst samen te werken voor uitvoering van de hotspot-monitor. Zo nodig kunnen zij de uitvoering van de hotspot-monitor aanpassen aan de omvang van de gemeente, bijvoorbeeld door het raadplegen van minder experts.

2. De periodieke hotspot-monitor

Een innovatief dijkversterkingstraject, het kraanongeluk met het brugdek in Alphen aan den Rijn of de herinrichting van de voormalige luchtmachtbasis Twenthe: het zijn gebeurtenissen of ‘hotspots’ met een stevige impact op de direct betrokkenen en op de omgeving. *Een hotspot is een opvallende of intensieve gebeurtenis of een kwestie waardoor ‘interactie’ ontstaat: tussen overheden, tussen overheid en samenleving of tussen burgers, bedrijven en instellingen onderling.* De genoemde voorbeelden laten zien aan dat het zowel om positieve als negatieve gebeurtenissen kan gaan. In dit hoofdstuk wordt de achtergrond en de inhoud van de periodieke hotspot-monitor toegelicht.

Nieuwe waarderingsmethodiek voor overheidsarchieven

In 2007 verscheen het visierapport *Gewaardeerd verleden. Bouwstenen voor een nieuwe waarderingsmethodiek voor archieven* van de commissie Waardering en selectie.² In dit rapport formuleerde de commissie een nieuwe selectiedoelstelling. Deze nieuwe doelstelling werd door het Nationaal Archief uitgewerkt tot een nieuwe methode voor het waarderen en selecteren van archiefbescheiden, waarbij een uitgangspunt was dat de focus niet langer bij de overheid alleen ligt, maar bij de maatschappij als geheel en op de interactie tussen overheid en burger. In de handreiking *Belangen in balans* van het Nationaal Archief is het bij de nieuwe waarderingsmethodiek behorende instrumentarium geschetst. Voor het opstellen van een selectielijst wordt een systeemanalyse en een risicoanalyse uitgevoerd. De systeemanalyse heeft tot doel de institutionele structuren en inhoudelijke taken in kaart te brengen waarvan informatie blijvend bewaard moet worden. De risicoanalyse is een instrument waarmee wordt beoordeeld hoe lang informatie bewaard moet worden op basis van de risico's vanuit de bedrijfsvoering.

Wat is de hotspot-monitor?

Naast het uitvoeren van deze analyses moet bij de waardering ook gelet worden op actuele ontwikkelingen in de maatschappij. Daartoe moeten de ‘hotspots’ worden geïdentificeerd. Om hotspots te identificeren introduceerde *Belangen in balans* de ‘periodieke hotspot-monitor’. Het instrument wordt als volgt omschreven:

“De hotspot-monitor is gericht op het identificeren van gebeurtenissen en kwesties in de samenleving die grote invloed hebben uitgeoefend op de activiteiten van de organisatie die de selectielijst opstelt. Het primaire object van waardering (...) zijn gebeurtenissen en kwesties in de samenleving binnen het functionele werkingsgebied van de zorgdrager.”³

De monitor uitvoeren is geen eenmalige actie, maar een terugkerend proces. Periodiek wordt beoordeeld of zich in de achterliggende periode nieuwe hotspots hebben voorgedaan. De hotspot-monitor wordt achteraf toegepast: pas ná een gebeurtenis kan bepaald worden of er sprake is van een hotspot.

² Commissie Waardering en Selectie *Gewaardeerd verleden. Bouwstenen voor een nieuwe waarderingsmethodiek voor archieven*, Nationaal Archief, september 2007.

³ *Belangen in balans*, 2015, p. 13

Kort achteraf

Het uitgangspunt van de periodieke hotspot-monitor is dat hotspots 'kort achteraf' in beeld worden gebracht. Daarvoor zijn twee redenen. Allereerst is het in een digitale omgeving van belang om bescheiden al bij creatie of kort daarna te waarderen. Digitale bestanden zijn kwetsbaarder dan papieren informatie; digitale documenten, tweets of berichten op online fora zijn vluchtig. Door de informatie over de hotspots kort na vorming veilig te stellen wordt de kans dat archiefbescheiden verloren gaan verminderd. Door gebeurtenissen kort na hun ontstaan in beeld te brengen en vast te leggen wordt de actualiteit direct meegenomen.

*Op 8 november 2016 stortte na een hevige brand het bovenste deel van de toren van de Sint-Laurentiuskerk in Weesp neer. Vanuit de **gemeente Weesp** werd direct, samen met het RHC Vecht en Venen, het initiatief genomen om tweets en beeldmateriaal op YouTube over de brand veilig te stellen. De personen die de tweets en de filmpjes hadden geplaatst, werden (heel) 'kort achteraf' benaderd.*

Wettelijk kader

Op basis van artikel 5 lid 1 sub e Archiefbesluit 1995⁴ bevat een selectielijst een opsomming van criteria op basis waarvan archiefbescheiden, die voor vernietiging in aanmerking komen, van vernietiging kunnen worden uitgezonderd. Dit artikel is onder meer de basis voor het uitzonderen van vernietiging van archiefbescheiden die betrekking hebben op een hotspot. Als men zich committeert aan het toepassen van de hotspot-monitor (met de daarbij behorende criteria) wordt het instrument opgenomen bij de uitzonderingscriteria in de selectielijst. De hotspot-monitor fungeert dus als aanvullend instrument op de selectielijst. De op basis van de hotspot-monitor geïdentificeerde hotspots worden niet vastgesteld door de minister van OCW, maar door de betrokken zorgdrager. De zorgdrager publiceert vervolgens de lijst met vastgestelde hotspots.

Het instrument resulteert in een selectie van blijvend te bewaren archiefbescheiden van de overheid en eventueel van particuliere archiefvormers. Er is dus sprake van:

- het uitzonderen van vernietiging van als zodanig aangemerkte archiefbescheiden van de overheid op basis van artikel 5 lid 1 sub e van het Archiefbesluit; en/of
- het acquireren van particuliere archieven of archiefbescheiden daaruit voor zover deze informatie bevatten over de vastgestelde hotspots, die niet in de betreffende overheidsarchieven aanwezig zijn.

Criteria voor hotspots

Voor het benoemen van hotspots bestaan criteria. Deze zijn gebaseerd op *Belangen in balans* en op

⁴ Artikel 5 lid 1 sub e Archiefbesluit 1995: "Een selectielijst bestaat ten minste uit: [...] een opsomming van criteria aan de hand waarvan de zorgdrager archiefbescheiden, die ingevolge de selectielijst voor vernietiging in aanmerking komen, van vernietiging kan uitzonderen."

basis van de resultaten van de decentrale pilots, aangepast voor gebruik door decentrale overheden. We spreken van een hotspot als deze voldoet aan een of meer van de volgende criteria:

- er is sprake van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die veel maatschappelijke beroering veroorzaakt, van bijzondere betekenis is voor de bevolking en/of waarvoor veel aandacht bestaat in de media.
- er is sprake van een gebeurtenis of kwestie binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt en/of een debat dat over de kwestie veel emoties losmaakt.
- er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de zorgdrager.
- er is sprake van een politieke kwestie waardoor de positie van het decentrale openbaar bestuur ernstig is bedreigd of juist wordt onderstreept.

Zaken die onder andere geformuleerde uitzonderingscriteria vallen (zoals precedentwerking of archiefbescheiden met betrekking tot bijzondere personen) zijn dus geen hotspots. In hoofdstuk 3 wordt onder stap 6 beschreven hoe met dit onderscheid moet worden omgegaan.

Toepassing door decentrale overheden

9

In de Kamerbrief over de *Archiefvisie* uit 2011⁵ sprak het toenmalige kabinet de intentie uit om de nieuwe selectieaanpak overheidsbreed toe te passen. In het *Archiefconvenant en innovatieagenda 2012-2016*⁶ kwam de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met bestuurlijke vertegenwoordigers van IPO, UvW en VNG overeen dat de selectielijst 'nieuwe stijl' ook zou worden toegepast door de decentrale overheden.

Gemeenten en intergemeentelijke organen

De VNG heeft de nieuwe waarderingsmethode toegepast bij het opstellen van de selectielijst voor gemeenten en intergemeentelijke organen 2017⁷. De VNG heeft dus een systeemanalyse, een trendanalyse⁸ en een risicoanalyse verricht. In de inleiding op de selectielijst is opgenomen dat de gemeente en/of het intergemeentelijke orgaan *“aanvullend (...) aan de selectie een nadere lokale inkleuring moet geven door het uitvoeren van een hotspot-monitor*. De selectielijst is van toepassing op archiefbescheiden opgemaakt of ontvangen vanaf 1 januari 2017, wat betekent dat gemeenten en intergemeentelijke organen vanaf 2017 aan de slag moeten met het uitvoeren van de hotspot-monitor.

Provincies

Ook de provincies werken aan het opstellen van nieuwe selectielijsten voor de provinciale en interprovinciale organen en de Commissaris van de Koning als rijksorgaan (Provinciale Selectielijst

⁵ [Kamerstukken II 2010/2011, 26 643, nr. 187.](#)

⁶ [Staatscourant 2013 nr. 6777.](#)

⁷ De [Selectielijst voor archiefbescheiden van gemeentelijke en intergemeentelijke organen opgemaakt of ontvangen over de periode vanaf 1 januari 2017](#)

⁸ De VNG-trendanalyse is gepubliceerd in 2014, voor publicatie van *Belangen in balans* in 2015. Bij het opstellen van de nieuwe selectielijst is gebruik gemaakt van de trendanalyse en daarnaast kunnen gemeenten een hotspot-monitor uitvoeren.

Archieven - Provisa). In 2017 zijn hiertoe zowel een systeemanalyse als een risicoanalyse opgesteld. In de selectielijsten zal worden vastgelegd op welke wijze de provincies invulling geven aan de uitvoering van een periodieke hotspot-monitor.

Waterschappen

De waterschappen zijn van plan om in 2017 te gaan starten met het opstellen van een nieuwe selectielijst inclusief een systeemanalyse en een risicoanalyse. Na vaststelling van de selectielijst zullen de waterschappen de periodieke hotspot-monitor gaan uitvoeren.

Na vaststelling van een selectielijst waarin de hotspot-monitor is opgenomen, committeert de betreffende zorgdrager zich aan de uitvoering van de hotspot-monitor. Ook vóór vaststelling van een selectielijst inclusief hotspot-monitor is het natuurlijk mogelijk om het instrument toe te passen. Eventueel kan de periodieke hotspot-monitor met terugwerkende kracht uitgevoerd worden. Dit is uiteraard niet verplicht.

3. Aan de slag

In dit hoofdstuk wordt geschetst hoe een periodieke hotspot-monitor opgesteld kan worden. De betrokken pilotorganisaties kozen bij het uitvoeren van de periodieke hotspot-monitor voor verschillende routes. Zo deed Archief Eemland een uitgebreide voorbereiding, waarbij eerst de uitgangspunten werden vastgelegd in een procesvoorstel. De andere pilotorganisaties startten direct met het organiseren van bijeenkomsten, het uitnodigen van experts en het benoemen van hotspots. In dit hoofdstuk wordt deze gefaseerde aanpak met de verschillende stappen uitgewerkt.

In fase 1 worden de uitgangspunten vastgelegd in een procesvoorstel, voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering van de hotspot-monitor. Fase 1 omvat dus een aantal voorbereidende stappen, waarmee de hotspot-monitor wordt ingericht en die in beginsel eenmalig moeten worden gezet. Fase 2 betreft het periodiek te herhalen deel: het organiseren van bijeenkomsten, uitnodigen van experts en het benoemen van hotspots. Organisaties die snel willen beginnen met het uitvoeren van de periodieke hotspot-monitor, kunnen overwegen fase 1 en fase 2 te combineren. De beschrijving van de te nemen stappen is geïllustreerd met voorbeelden uit de pilots.

Fase 1. Inrichting van de monitor

Stap 1. Opzet hotspot-monitor

Alvorens een organisatie besluit een hotspot-monitor te gaan uitvoeren, is het verstandig om na te denken over een aantal zaken. Tot welke periode beperken we ons? Hoe vaak passen we dit instrument toe? Wie is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het project? Welke experts gaan we uitnodigen? Wie stelt het resultaat vast? De gemaakte keuzes worden vastgelegd in het procesvoorstel. In bijlage 1 is een sjabloon voor een dergelijk procesvoorstel opgenomen.

Het procesvoorstel gaat in op de volgende aspecten:

1.1 Periode afbakenen

Het bepalen van de periode waarop de hotspot-monitor wordt toegepast is een belangrijke beslissing. Het nieuwe instrument wordt toegevoegd als verplicht onderdeel van nieuwe selectielijsten. De hotspot-monitor wordt door gemeenten vanaf 2017 toegepast, maar kan uiteraard met terugwerkende kracht worden ingezet.

*Het **Gemeentearchief Schiedam** heeft bij het uitvoeren van de pilot gekeken naar de periode 2000-2016. Deze periode is achteraf gezien best lang. De deelnemers wisten niet alle gebeurtenissen uit deze lange periode te herinneren. Daarnaast leverde deze keuze een flinke lijst met hotspots op.*

1.2 Frequentie

Na het kiezen van een periode volgt de keuze van de gewenste interval (zie stap 10 hieronder).

Wanneer gaan we de hotspot-monitor actualiseren? Doen we dit jaarlijks of bijvoorbeeld tweejaarlijks?

Deze interval moet enerzijds lang genoeg zijn om nieuwe hotspots op te leveren, zonder beïnvloed te worden door de waan van de dag. Anderzijds moet de interval kort genoeg zijn om te voorkomen dat digitale archiefbescheiden al verloren zijn gegaan.

1.3 Projectleider

Om de hotspot-monitor succesvol af te ronden, is het verstandig een projectleider aan te wijzen voor het trekken van het project. Bij de pilotorganisaties trokken de projectleiders (afkomstig uit de afdelingen informatiebeheer of werkzaam als beleidsadviseur) samen op met de archivaris.

Ook moeten er bijeenkomsten worden gepland en het moet duidelijk zijn wie de vaststelling van de hotspotlijst zal voorbereiden. Dan is de rolverdeling helder en kunnen er concrete afspraken gemaakt worden.

1.4 Type expert

In het procesvoorstel wordt vastgelegd welke type experts gevraagd worden deel te nemen aan de expertbijeenkomsten. Dit kan gedaan worden door expertisegebieden te benoemen.

*Bij de keuze van experts heeft **Archief Eemland** ervoor gekozen om voor elk van de onderstaande aandachtsgebieden een expert uit te nodigen:*

- *Algemeen historisch*
- *Ecologie, milieu en stedenbouw*
- *Jongerencultuur*
- *Sociaal-maatschappelijk*
- *Kunst*
- *Multiculturaliteit*

1.5 Wie stelt de hotspots vast

Het formeel vaststellen van de lijst met hotspots draagt bij aan het benodigde draagvlak voor de daadwerkelijke uitvoering van de selectie en de acquisitie. Het ligt voor de hand om, indien aanwezig, de advisering over de hotspot-lijst door het Strategisch Informatieoverleg (SIO) te laten plaatsvinden (zie stap 7).⁹ In het SIO komen alle vraagstukken over waardering en selectie en de selectielijst ter tafel¹⁰. In veel overheidsorganisaties is al een SIO ingericht of wordt hieraan gewerkt. Het bestuur kan eventueel, indien er geen SIO aanwezig is, een ad hoc commissie inrichten om hem hierover te adviseren waarin bijvoorbeeld een archivaris, de secretaris of het hoofd DIV en een externe deskundige die het maatschappelijk belang vertegenwoordigt betrokken zijn. De hotspot-lijst wordt

⁹ In de model Beheerregeling van de VNG is dit geregeld in artikel 4, lid 1.

¹⁰ Zie voor meer informatie de [Handreiking Strategisch Informatie Overleg Decentrale Overheden](#), project Archiefinnovatie Decentrale Overheden (AIDO), februari 2015)

vastgesteld door het bestuur van de zorgdrager (bij gemeenten burgemeester en wethouders, bij provincies Gedeputeerde Staten en bij waterschappen het dagelijks bestuur) of indien daartoe gemandateerd bijvoorbeeld de secretaris. Het is hoe dan ook goed om vooraf te beslissen wie de hotspot-lijst vaststelt en dit orgaan al in vroeg stadium te betrekken bij het project.

1.6 Toepassing van criteria

Voorafgaand aan het uitvoeren van de hotspot-monitor wordt vastgelegd hoe de hotspot-criteria (zie hoofdstuk 2) worden toegepast. Er is sprake van een hotspot als minimaal een van de genoemde criteria van toepassing is. Uiteraard is het ook mogelijk dit strikter toe te passen.

*In de pilot van de **provincie Overijssel** is afgesproken dat er sprake moet zijn van minimaal 2 criteria om de status van hotspot toe te kunnen wijzen.*

Het voorbeeld van Overijssel laat zien dat er ruimte is om de criteria strikter toe te passen. Bedenk ook hoe 'breed' je het instrument hotspot-monitor wilt inzetten. Gebruik je hem alleen om hotspots op te sporen die voldoen aan de genoemde criteria, of ook voor het benoemen van andere (potentiële) uitzonderingen van vernietiging, zoals markante personen of locaties? Wees hier in elk geval alert op, want de pilotervaringen wijzen uit dat de experts van alles kunnen gaan roepen!

13

Stap 2. Samenwerking

De periodieke hotspot-monitor gaat uit van het werkingsgebied van de zorgdrager. Niet alle hotspots houden zich echter aan gemeente-, provincie- of waterschapsgrenzen. Zorgdragers (dus ook gemeenschappelijke regelingen) kunnen ervoor kiezen de periodieke hotspot-monitor samen uit te voeren. Op het moment dat er hotspots worden benoemd die betrekking hebben op meerdere zorgdragers, is het van belang om de betreffende bescheiden bij alle archiefvormers uit te zonderen van vernietiging.

*Zowel voor Schiedam als voor Delft is de aanleg van de A4-Zuid een belangrijke gebeurtenis. In de bijeenkomsten van zowel **Gemeentearchief Schiedam** als **Archief Delft** werd de A4-Zuid genoemd als hotspot.*

Maar wat voor de ene zorgdrager een hotspot is, hoeft dat voor de andere niet per se te zijn.

*Bij het bekijken van de trendanalyse van de gemeente Deventer constateerde de **provincie Overijssel** dat de meeste hotspots van Deventer voor de provincie niet interessant zijn. Zo heeft de provincie bij de Deventer boekenmarkt en bij het Dickens festival alleen subsidies verleend. Deze twee hotspots van de gemeente zijn voor de provincie dus geen hotspot.*

Ook als er niet wordt gekozen voor samenwerking, is het van belang om te letten op hotspots met een regionaal of nationaal karakter. Onderdelen van zo'n hotspot kunnen zich lokaal manifesteren.

Fase 2. Periodieke uitvoering

Stap 3. Research

Ter voorbereiding op de bijeenkomsten met de experts kan er nagedacht worden over mogelijke hotspots. Uit het geheugen van de organisator van de bijeenkomst zullen vast al een aantal mogelijke hotspots naar voren komen. Daarnaast dienen andere bronnen geraadpleegd te worden. Te denken valt aan kranten, jaaroverzichten of knipselkranten. Bij het opstellen van een trendanalyse voor de gemeente Deventer¹¹ is onder meer gebruik gemaakt van de Deventer Almanak. Ook kunnen gepubliceerde hotspotlijsten (zie stap 8) van aanpalende overheden bestudeerd worden. Bij het gebruiken van diverse bronnen is het van belang om de informatie goed op waarde te schatten.

*In de bijeenkomsten van **Archief Delft** werden direct een aantal suggesties voor mogelijke bronnen aangedragen. Zo bleek de aanwezige communicatieadviseur te beschikken over een digitale knipselkrant, waarin dagelijkse artikelen uit verschillende nieuwsbronnen worden gecombineerd. Een andere deelnemer kwam op het idee om de jaarboeken van Delfia Batavorum (Delftse historische vereniging) hiervoor te gebruiken.*

14

Aan de hand van het sjabloon voor de hotspotlijst, zoals opgenomen in bijlage 2, kan een eerste provisorische beschrijving van mogelijke hotspots gemaakt worden. Deze lijst met mogelijke hotspots moet uiteraard een brainstorm door de deelnemers aan de expertmeetings niet in de weg staan. Het resultaat van het vooronderzoek kan ook gebruikt worden om achteraf te controleren of de door de experts genoemde hotspots compleet zijn en de volledige gekozen periode beslaan.

Stap 4. Uitnodigen experts

Een nieuw element bij de hotspot-monitor is het gebruik van 'experts' voor het signaleren en benoemen van hotspots. Deze experts hebben zicht op de taken van het overheidsorgaan of weten wat er leeft en speelt in de lokale samenleving. Het gaat hierbij zowel om interne als externe experts. De interne experts maken deel uit van de (ambtelijke) organisatie en kunnen goed aangeven wat vanuit het perspectief van de overheid belangrijke hotspots zijn. De experts van buiten de organisatie

Bij de pilotbijeenkomsten werden onder meer communicatieadviseurs, omgevingsmanagers, juristen en adviseurs op diverse beleidsterreinen gevraagd als intern expert. Als externe experts kwamen onder meer journalisten, historici, publicisten, een stadsfotograaf, gemeenteraadsleden, en leden van historische/oudheidkundige verenigingen bijeen.

¹¹ Deze trendanalyse is in 2015 opgesteld door Erika Hokke. In deze 'trendanalyse' over de periode 1998-2015 werd eigenlijk al gebruik gemaakt van de methodiek van de periodieke hotspot-monitor.

dragen hotspots aan vanuit het perspectief van de samenleving.

Het is een opgave voor de organisator/projectleider om te voorkomen dat een van beide perspectieven domineert, en ervoor te zorgen dat de interactie tussen samenleving en overheid centraal blijft staan. Zodra de projectleider een lijst met profielen van mogelijke expertises en namen van daartoe behorende personen heeft opgesteld, kunnen de beoogde experts uitgenodigd en geïnformeerd worden. Het kan helpen om de deelnemers voorafgaand aan de expertmeetings te vragen al schriftelijk inbreng te leveren. De pilotorganisaties stuurden vooraf een e-mail naar de deelnemers met uitleg over de hotspot-monitor, de opzet van de bijeenkomst(en) en de verwachte inbreng. Deze informatie kan natuurlijk ook in de eerste bijeenkomst toegelicht worden.

***Archief Eemland** vroeg de deelnemers ‘als huiswerk’ voor de eerste bijeenkomst de website te bezoeken en te bekijken welke archieven al zijn opgenomen in de collectie van de archiefdienst. De andere pilotorganisaties gaven in de eerste bijeenkomst een uitleg over het doel van de bijeenkomst.*

Stap 5. Expertbijeenkomst

Tijdens de bijeenkomst wordt aan de experts gevraagd terug te kijken op de gekozen tijdsperiode en de (belangrijkste) hotspots hieruit te benoemen. Hierbij vormen de criteria uit hoofdstuk 2 het uitgangspunt. In de bijeenkomsten van de pilotorganisaties gaf de projectleider de aftrap door een uitleg over het doel van het project en de bijeenkomst. De ervaring heeft geleerd dat daarna de gesprekken en ideeën snel op gang komen en een goede brainstorm loskomt. De projectleider fungeert tijdens het gesprek als gespreksleider en noteert de genoemde hotspots en de gemaakte afwegingen, al dan niet aan de hand van het sjabloon uit bijlage 2.

*Het **Gemeentearchief Schiedam** en **Archief Delft** werkten bij het uitvoeren van de pilot samen, maar kozen er wel voor om aparte bijeenkomsten te organiseren. Schiedam gaf de voorkeur aan één sessie met zowel interne als externe experts. Delft opteerde voor twee bijeenkomsten: één voor interne en één voor externe experts, met als argument dat ambtenaren vrijer zouden kunnen spreken in een aparte bijeenkomst. Bovendien was het voor de pilot interessant om te zien of deze aanpak mogelijke verschillen opleverde. De interne experts bleken vooral gericht op de gemeentelijke invloed op de stad, terwijl de externe experts meer naar verbanden tussen de verschillende bevolkingsgroepen en mogelijke trends keken. De benoemde hoofdonderwerpen en de daaruit voortkomende hotspots raakten elkaar wel.*

Het verschil in aanpak tussen Delft en Schiedam laat zien dat er lokaal ruimte is om de opzet en aanpak van de bijeenkomsten in te vullen. Zo is het ook mogelijk om niet één, maar meerdere bijeenkomsten in te plannen. Archief Eemland koos er bijvoorbeeld voor om drie bijeenkomsten te

houden: de eerste ter introductie, de tweede voor het benoemen van mogelijke hotspots en de laatste voor het maken van keuzes en het vastleggen van argumenten.

Tijdens de bijeenkomsten in de pilots werden soms ook thema's of trends benoemd in plaats van concrete hotspots. Zulke bredere thema's of trends moeten zeker worden meegenomen als contextinformatie. Met de opgedane ervaringen uit de pilots is het advies om dan direct de daaraan te relateren hotspots te benoemen. De betreffende archiefbescheiden zijn op een later moment (stap 9) dan makkelijker te identificeren.

*Bij het bestuderen van de trendanalyse van de **gemeente Deventer** bleek dat bij enkele hotspots een vage afbakening was gegeven. Als zo'n hotspot een thematisch karakter heeft, kan dat de uitvoering bemoeilijken. Onder de trend 'zorginstellingen in Deventer' kunnen makkelijker hotspots aangewezen worden dan onder de trend 'libertijnse karakter van de stad'.*

Een van de belangrijkste uitkomsten van de gehouden bijeenkomsten in de pilots was dat de aandacht ook uit moet gaan naar positieve gebeurtenissen. De aandacht leek in eerste instantie vooral uit te gaan naar negatieve gebeurtenissen, zoals calamiteiten of ongelukken. Dat werd door de experts als te eenzijdig ervaren; ook positieve gebeurtenissen kunnen een hotspot zijn.

*Bij het **Hoogheemraadschap van Rijnland** kwamen de projecten 'dijkbezwijkproef Leendert de Boerspolder' en 'Kustwerk Katwijk' als hotspots naar voren. In deze innovatieve projecten zijn nieuwe manieren gevonden om bestaande uitdagingen op gebied van waterbeheer en bescherming tegen overstromingen te overwinnen. Voor het project Kustwerk Katwijk sleepte het hoogheemraadschap diverse internationale prijzen in de wacht. Ook positieve, innovatieve projecten met een leereffect zijn voor Rijnland hotspots.*

Een andere uitkomst was dat het benoemen van hotspots een subjectief proces is. In een aantal bijeenkomsten gingen deelnemers met elkaar in gesprek over de waarde van een bepaalde hotspot. Soms kwam er een bij of viel er juist een af. In enkele gevallen werd het minderheidsstandpunt gerespecteerd en kwam de genoemde hotspot toch op de lijst.

Soms werd er in de bijeenkomsten gesuggereerd om de archiefbescheiden van een hotspot niet eeuwig te bewaren omdat deze slechts tijdelijk de moeite van het bewaren waard was. Door de vernietigingstermijn van deze archiefbescheiden op te rekken, maar niet uit te zonderen van vernietiging zou de hotspot wat langer te bestuderen zijn. Deze suggesties zijn niet opgevolgd omdat dit nadrukkelijk niet het doel van de hotspot-monitor is. Het aanpassen van termijnen uit de selectielijst valt onder de risico-analyse, een ander onderdeel van de waarderingsmethodiek.

Soms is het lastig om de tijdgrenzen van een hotspot aan te geven: wanneer start deze en wanneer sluit je die af? Geadviseerd wordt om dit al in deze fase zoveel mogelijk vast te leggen. Het vastleggen van de reikwijdte en de onderbouwing van een hotspot heeft niet alleen de functie van verantwoording, maar is ook van belang bij de selectie en acquisitie (stap 9). Het is dus van belang om deze informatie goed te noteren.

*Enkele citaten uit het verslag van **Gemeentearchief Schiedam** en **Archief Delft**:*

“Alle deelnemers (zowel intern als extern) waren erg enthousiast. Het benoemen van mogelijke hotspots ging heel vlot. (...) Het was een verrijking om met externe experts te werken, zo kijk je van buiten naar binnen’. Dit werd met de ‘facultatieve stukkenlijst’ nooit gedaan.”

De signaalfunctie van experts blijft uiteraard niet beperkt tot de bijeenkomsten. Ook na afloop van een bijeenkomst kunnen zij input blijven leveren voor het actualiseren van de hotspot-monitor (stap 10).

Stap 6. Voorbereiden besluitvorming

Na afloop van de bijeenkomst(en) is duidelijk welke hotspots zijn benoemd. De volgende stap is dat de hotspots ook een officiële status krijgen door besluitvorming in het SIO of een gelijkwaardig overlegorgaan. Ter voorbereiding van de besluitvorming controleert de projectleider de ingevulde hotspotlijst (bijlage 2) en schrijft hij een aanvullende oplegnotitie, waarin de resultaten van de bijeenkomsten staan beschreven, eventueel aangevuld met een belangenafweging. Daarbij worden een paar vragen beantwoord. Kan het relevante materiaal worden geacquireerd? Is het nodig om aan bepaalde hotspots prioriteit toe te kennen? Verder moet in het voorstel voor besluitvorming aandacht zijn voor de gevolgen voor de privacy van eventuele betrokkenen. Als dat aan de orde is, is het goed om direct te noteren dat bij het (op een later moment) overbrengen van de betreffende bescheiden naar de archiefbewaarplaats mogelijk beperkingen aan de openbaarheid moeten worden gesteld.

In de pilotbijeenkomsten werden veel hotspots genoemd maar was er niet altijd een prioritering gegeven: welke hotspots moeten als eerste opgepakt worden? Als er nog geen prioritering is geformuleerd, is het voorstel de aangewezen plaats om dat te doen. Daarbij is het belang van de impact van de hotspot op maatschappij en samenleving een belangrijk uitgangspunt. Ook kan de mogelijkheid om de bescheiden eenvoudig te acquireren of het risico dat ze juist dreigen te verdwijnen aanleiding zijn om een hotspot een hoge prioriteit te geven.

*Het **Gemeentearchief Schiedam** en **Archief Delft** concludeerden dat gemeenten (zonder een onredelijke inspanning te leveren) niet in staat zijn om alle genoemde hotspots uit te werken en bij te houden: “Hoogstens kun je ze identificeren en er enkele uitwerken.”*

Bij het noemen en selecteren van de hotspots in de pilots kwamen regelmatig hotspots naar voren waarvan de bescheiden op grond van de bestaande selectielijsten al worden bewaard. Moet de projectleider bij het schrijven van het voorstel deze hotspots op de lijst laten staan of ze hieruit weglaten? Vanuit de praktijk bij de rijksoverheid¹² wordt geadviseerd om ze juist wel te noteren: achteraf is helder welke onderwerpen als hotspot zijn geïdentificeerd. Het is van belang om bij zo'n geval te controleren of daadwerkelijk alle archiefbescheiden die onder de hotspot vallen inderdaad worden bewaard, zoals de selectielijst voorschrijft.

*Tijdens de brainstormsessie bij het **Hoogheemraadschap van Rijnland** is er bewust geen vergelijking gemaakt met de selectielijst om het creatieve proces van de aanwezigen niet af te remmen. Daarnaast was het begrip 'selectielijst' bij de meeste deelnemers ook niet bekend.*

Bij het noemen van hotspots kwamen niet alleen gebeurtenissen, maar ook markante personen of locaties voorbij. Dit zijn vaak zaken die al onder de andere uitzonderingscriteria van de selectielijst vallen, zoals precedentwerking of archiefbescheiden over bijzondere personen. Dit zijn strikt genomen geen hotspots (zie ook de uitleg in hoofdstuk 2). Het is dus niet juist om deze zaken als hotspot te laten vaststellen. Toch is het wel raadzaam om de suggesties van de experts mee te nemen in de uiteindelijke selectie, door deze op te nemen in een aparte tabel bij de hotspotlijst. In die tabel moet aangegeven worden op basis van welk uitzonderingscriterium uit de selectielijst de archiefbescheiden bewaard worden, in plaats van aan te geven welk hotspotcriterium van toepassing is. Het SIO kan dan deze aparte tabel tegelijk met de hotspotlijst vaststellen.

*Uit het verslag van de **provincie Overijssel**: "Terugkerend naar de essentie gaat het erom dat bepaalde dossiers moeten worden veiliggesteld. In veel gevallen zal de status 'hotspot' hiervoor eigenlijk niet nodig zijn. Immers, de bevoegdheid om af te wijken van de selectielijst is al geregeld."*

De opsteller van het voorstel is in staat om de besluitvorming te sturen. Als hij afwijkt van de keuzes van de experts is het vanuit oogpunt van transparantie wenselijk dat hij de argumenten daarvoor in het voorstel vastlegt.

Stap 7. Vaststellen hotspots

Het voorstel tot besluitvorming over de hotspotlijst wordt geagendeerd voor de eerstvolgende bijeenkomst van het orgaan dat is aangewezen om de hotspots vast te stellen, bijvoorbeeld het SIO. Bij deze bijeenkomst moet ook de externe deskundige zoals genoemd in artikel 3 lid 1 onder d Archiefbesluit 1995 aanschuiven. Het voorliggende voorstel fungeert immers als een aanvulling op de

¹² Onder meer bij het ministerie van Buitenlandse Zaken.

selectielijst. Is er geen SIO aanwezig, dan is het van belang om de vaststelling door het bestuur van de zorgdrager te laten verrichten (bij gemeenten burgemeester en wethouders, bij provincies Gedeputeerde Staten en bij waterschappen het dagelijks bestuur). Het bestuur kan de vaststelling mandateren aan een ad hoc commissie waarin bijvoorbeeld een archivaris, de secretaris of het hoofd DIV en een externe deskundige, die het maatschappelijk belang, vertegenwoordigt betrokken zijn.

Als er sprake is van een actuele gebeurtenis (zie het voorbeeld van de brand in de Sint-Laurentiuskerk in Weesp), kan het SIO ook tussentijds hotspots vaststellen. In die gevallen wordt niet gewacht op de actualisatie van de volledige hotspotlijst, maar wordt de hotspot tussentijds aan de lijst toegevoegd.

Stap 8. Publicatie

Bij de rijksoverheid is publicatie van vastgestelde hotspots een standaardonderdeel van de procedure. Uitgangspunt van het publiceren is dat overheden transparant zijn over hun selectiebeleid en dus laten zien welke hotspots worden bewaard. Bijkomend voordeel is dat burgers kennis kunnen nemen van de lijst en dus ook aanvullingen kunnen inzenden. Het is daarom handig om bij de publicatie direct aan te geven hoe burgers input kunnen leveren. Daarnaast kunnen de andere zorgdragers in hetzelfde verzorgingsgebied kennis nemen van de vastgestelde hotspots en nagaan of deze hotspots ook voor hen relevant zijn. Publicatie hoeft overigens niet alleen plaats te vinden op de wijze waarop officiële overheidsbekendmakingen worden gepubliceerd, maar kan bijvoorbeeld ook op de eigen website.

Het Nationaal Archief publiceert op zijn website de [hotspots van de Rijksoverheid](#) en heeft de wens om op termijn – wanneer er hotspots benoemd zijn bij de verschillende overheden - een webpagina te realiseren, waarop alle vastgestelde hotspots toegankelijk worden gemaakt of waar verwijzingen naar gepubliceerde hotspotlijsten geplaatst kunnen worden. Als u als decentrale overheid hotspots publiceert, is het verzoek om dit te melden aan contact@nationaalarchief.nl, zodat een verwijzing kan worden opgenomen op www.nationaalarchief.nl.

Stap 9. Uitzonderen van vernietiging

Na vaststelling en publicatie van de hotspotlijst is het proces nog niet klaar. De volgende stap is net zo belangrijk: het toepassen van de hotspotstatus op de betreffende archiefbescheiden. Oftewel: de daadwerkelijke selectie van de informatie. Daarbij is sprake van twee uitgangsposities:

- het uitzonderen van vernietiging van als zodanig aangemerkte archiefbescheiden van de overheid (op basis van artikel 5 lid 1 sub e van het Archiefbesluit); en/of
- het acquireren van particuliere archieven of archiefbescheiden daaruit voor zover deze informatie bevatten over de vastgestelde hotspots, die niet in de betreffende overheidsarchieven aanwezig zijn.

De archiefbescheiden van de zorgdrager die zijn aangewezen als hotspot, moeten worden nagelopen. Als deze bescheiden ingevolge de selectielijst in aanmerking komen voor vernietiging, worden ze uitgezonderd van vernietiging. Dit vergt een handmatige actie op de fysieke of de digitale bescheiden. Als de bescheiden ingevolge de selectielijst al moeten worden bewaard, wordt ervoor gezorgd dat de archiefbescheiden van deze hotspot integraal worden bewaard.

Archieven of archiefbescheiden van andere archiefvormers die tot hotspot zijn verklaard, zijn vaak (nog) niet in het bezit van de zorgdrager die de hotspotlijst heeft vastgesteld en moeten dus worden geacquireerd. De vastgestelde lijst met hotspots geeft dus mede invulling aan het acquisitiebeleid van de zorgdrager of zijn archiefdienst. Als de zorgdrager geen acquisitiebeleid heeft vastgesteld, geeft de hotspot-monitor aanleiding tot het opstellen van dit beleid.

*Zowel bij **Archief Eemland** als **Archief Delft** opperden de deelnemers het idee om digitale aanlevermogelijkheden te introduceren: een portal waarop burgers bestanden kunnen uploaden.*

Als zorgdragers door beperkingen in hun middelen keuzes moeten maken, is de prioritering van de hotspots (zie stap 6) hierbij een goed uitgangspunt. Bij het acquireren van particulier archiefmateriaal is het verstandig na te gaan of samenwerking met andere zorgdragers of archiefinstellingen mogelijk is.

*Vanuit het **Hoogheemraadschap van Rijnland** werd opgemerkt dat acquisitie voor waterschappen 'wat wezensvreemd' is met het oog op het beperkte takenpakket van de waterschappen. Als de hotspot aansluit bij de waterschapstaken is volgens Rijnland acquisitie mogelijk wel aan de orde.*

Stap 10. Actualiseren

De naam van het geïntroduceerde instrument bevat een belangrijk bijvoeglijk naamwoord: de *periodieke* hotspot-monitor. Eerder (in fase 1) is een interval gekozen waarbinnen de hotspot-monitor wordt uitgevoerd. Deze interval moet enerzijds lang genoeg zijn om nieuwe hotspots op te leveren, zonder beïnvloed te worden door de waan van de dag. Anderzijds moet de interval kort genoeg zijn om te voorkomen dat digitale archiefbescheiden al verloren zijn gegaan. Vanuit de pilotorganisaties wordt gesuggereerd een interval van één jaar aan te houden.

*Het **gemeentearchief Schiedam** is voornemens om jaarlijks een bijeenkomst te organiseren en de hotspotlijst aan de vullen. **Archief Delft** heeft ervoor gekozen de bijeenkomst met interne experts jaarlijks te houden en de bijeenkomst met externe experts tweejaarlijks.*

Tussen de bijeenkomsten door houden de experts hun signaalfunctie: als er een hotspot wordt gesignaleerd, kan deze direct worden vastgesteld. Deze hotspot kan ook geagendeerd worden voor de volgende bijeenkomst van het expertpanel.

*Het **Hoogheemraadschap van Rijnland** heeft de intentie uitgesproken het monitoren van de hotspots te willen borgen door in de standaard-projectevaluatie van Rijnland een vraag op te nemen of het project een hotspot was. Jaarlijks kunnen de antwoorden op deze vraag dan beoordeeld worden door het 'hotspotteam'. In dit team hadden tijdens de pilot een jurist, beleidsadviseur, omgevingsmanager, communicatieadviseur, medewerker informatievoorziening en de waterschapsarchivaris zitting. Met elkaar kunnen zij dan de inzendingen beoordelen.*

Een bijkomend voordeel van het actualiseren van de hotspotlijst is dat de zorgdrager een overzicht heeft van de archiefbescheiden die zijn uitgezonderd van vernietiging. Met behulp van de hotspot-monitor wordt bijgehouden hoeveel en welke bescheiden worden uitgezonderd van vernietiging.

De pilotorganisaties verwachten dat het actualiseren van de vastgestelde hotspotlijst minder werk is dan het opzetten van een nieuwe hotspotlijst. De realisatie van de eerste hotspotlijst kan gezien worden als een nulmeting.

Bijlage 1. Sjabloon inrichten periodieke hotspot-monitor

Periodieke hotspot-monitor [NAAM ZORGDRAGER]	
Status: [concept/definitief/vastgesteld]	Vastgesteld door: [naam orgaan]
Naam steller: [naam]	Kenmerk: [intern kenmerk]

Organisatie:

Opdrachtgever	
Opdrachtnemer	
Projectleider	
Vaststelling hotspotlijst door	Strategisch Informatieoverleg [naam zorgdrager]
Interval uitvoeren hotspot-monitor	
Locatie (online) publicatie hotspotlijst	
Samenwerking met andere zorgdrager(s)	☐ Nee ☐ Ja, welke: [opsomming]

Inhoudelijk:

Periode waar monitor betrekking op heeft	Beginjaar: Eindjaar:
Aandachtsgebieden van de uit te nodigen interne experts	• Sociaal domein • Communicatie • Jurist • Omgevingsmanager • • • • •
Aandachtsgebieden van de te nodigen externe experts:	• Sociaal-maatschappelijk • Jongerencultuur • Stedenbouw • Culturele sector • • • • •

Planning:

Deadline aanleveren procesvoorstel	d.d.
Vaststelling procesvoorstel door [naam orgaan] op	d.d.
Deadline uitnodigen interne experts	d.d.
Deadline uitnodigen externe experts	d.d.
Datum expertbijeenkomst(en)	d.d. d.d. d.d.
Deadline verwerken input	d.d.
Deadline aanleveren voorstel voor SIO	d.d.
Vaststelling hotspotlijst in het SIO op	d.d.
Deadline aanleveren publicatie	d.d.
Periode voor verwerken uitkomsten	van tot
Periode interne evaluatie project	van tot
Startdatum voor actualisatie vastgestelde hotspotlijst	d.d.

Bijlage 2. Sjabloon hotspotlijst

Hotspots [NAAM ZORGDRAGER]								
Omvat periode		[beginjaar]		[eindjaar]				
Status [concept/definitief/vastgesteld]		Vastgesteld door Strategisch informatieoverleg [naam zorgdrager]		Gepubliceerd [ja/nee]				
Naam steller [naam]		Kenmerk [intern kenmerk]						
nr.	omschrijving hotspot	begin- jaar	eind- jaar	criterium*				argumenten / prioritering / toelichting / bijzonderheden
				1	2	3	4	
1								
2								
3								

* = kruis aan welk criterium / welke criteria van toepassing zijn op de hotspot.

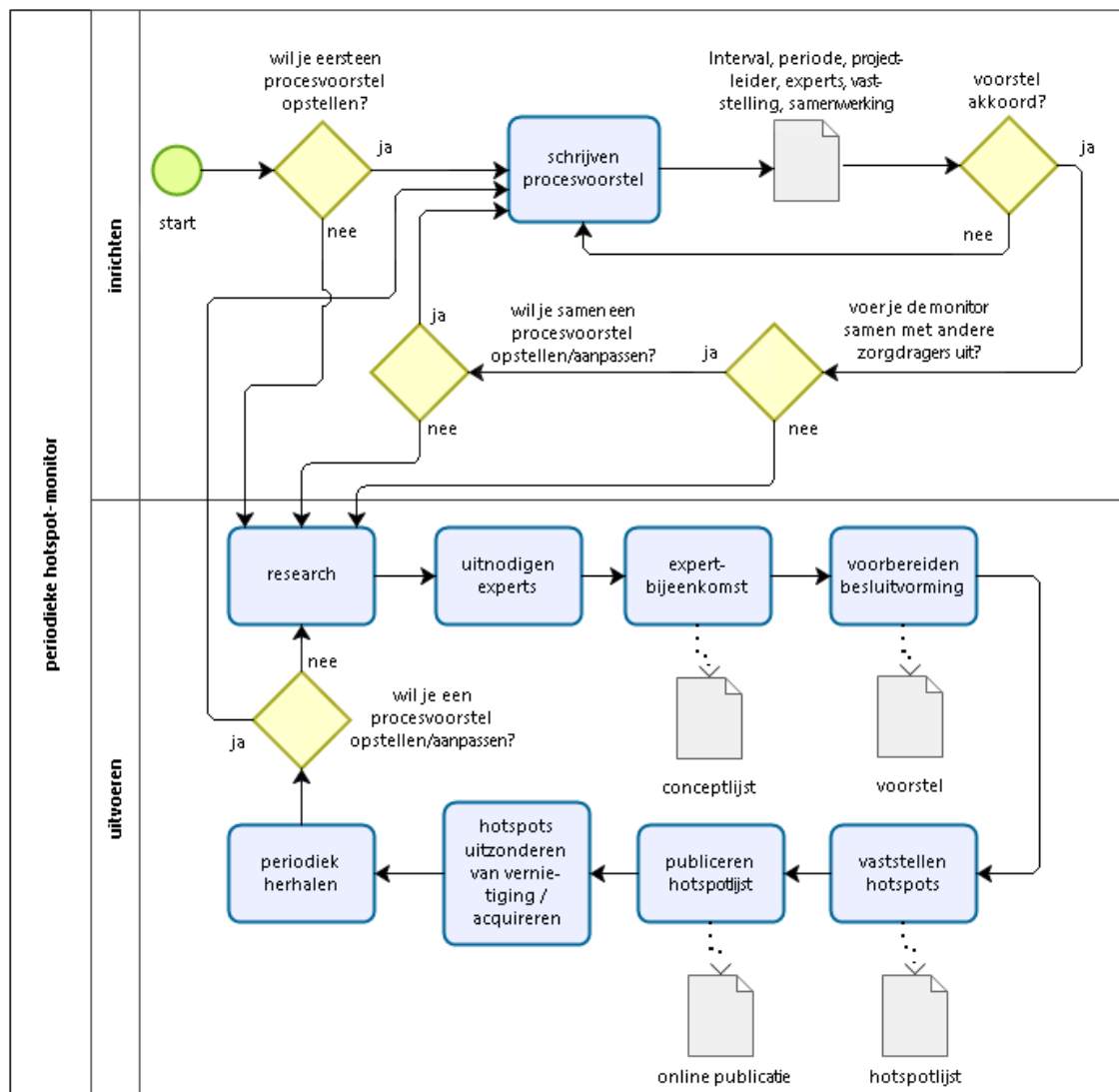
Criteria:

1. *Er is sprake van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die veel maatschappelijke beroering veroorzaakt, van bijzondere betekenis is voor de bevolking en/of waarvoor veel aandacht bestaat in de media.*
2. *Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt en het debat over de kwestie maakt veel emoties los.*
3. *Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de zorgdrager.*
4. *Er is sprake van een politieke kwestie waardoor de positie van het decentrale openbaar bestuur ernstig is bedreigd of juist wordt onderstreept.*

Zie voor voorbeelden ook

<http://www.nationaalarchief.nl/home/onderwerpen/waardering-selectie/vastgestelde-hotspots>

Bijlage 3. Stroomdiagram

Bijlage 4. Pilots en stuurgroep

Pilots

Provincie Overijssel

Gerrit Bril, archivaris i.o.

Lolke Folkertsma, provinciearchivaris

Rob van Dam, senior medewerker informatievoorziening

Archief Eemland

Sjoukje Straub, senior collectiebeheerder

Henk van Tilburg, fotoconservator

Archief Delft

Cora in 't Veld-Janse, archiefinspecteur

Bennie Blom, gemeentearchivaris

Gemeentearchief Schiedam

Erik Visscher, beleidsmedewerker

Laurens Priester, gemeentearchivaris

Hoogheemraadschap van Rijnland

Yvonne Lindenhof-Bartels, senior medewerker informatievoorziening

Gert Koese, waterschapsarchivaris

Stuurgroep

Peter Diebels, IPO

Roland Versluis, UvW

Jamil Jawad, VNG

Arnoud Glaudemans, VNG Adviescommissie Archieven

Florence Limburg, Nationaal Archief

Robbert Jan Hageman, Nationaal Archief